

# GAZETA TRANSILVANIEI

Redacția și Administrația

— PIAȚA LIBERTĂȚII BRAȘOV. —

TELEFON 226.

Abonament anual 800 lei.

Pentru străinătate 800 lei.

Anunțuri, reclame, după tarif.

Fondată la 1838 de George Barițiu

Apare de trei ori pe săptămână

Prin tine însuși, cetățene, și pentru tine, la libertate, legalitate și cinste.

## Când să sărbătorim Paștile?

A fost o faptă înțeleaptă din partea Sfântului Sinod, când a înlocuit calendarul cel vechiu cu cel nou, după care ne conducem astăzi. Am intrat și noi prin aceasta în rândul popoarelor culte din Apusul Europei.

Impăratul Iuliu Cezar, care întocmise calendarul vechiu încă înainte de Cristos cu 50 de ani, făcuse oarecari greșeli de calcul, ceea-ce nu-i de mirare, căci pe atunci lumea nu era așa de învățată cum e astăzi.

Popoarele din Apus au băgat de seamă mai de mult că Iuliu Cezar greșise cu calendarul său. Prin veacul al 16-lea după Cristos, papa Grigorie al 13-lea îndreptă apoi calendarul, pe care toate popoarele civilizate l-au primit.

Acuma după război l-am primit și noi. Au cârțit ei unii, ba fiindcă nu pricepeau schimbarea, ba fiindcă țineau cu orice preț la rândurile vechi. Li se părea mai sfânt calendarul unui împărat păgân decât al unui slujitor al lui Cristos. Apoi, acești cârțitori se părea că s'au mulcomit. Dar anul acesta, fiindcă Paștile cad la 31 Martie — prea în iarnă, zic ei — s'au pornit iarăși cu mare țărăbolu. Și au o judecată foarte suclă acești oameni. Ei zic: primim și noi calendarul nou, dar Paștile să se țină după cel vechiu, adică la 5 Maiu. Și de ce, mă rog? Ca să serbăm, zic ei, după Paștile jidovești și nu înainte. Și dacă serbăm înaintea Evreilor, se prăpădește pământul sau nu-i primită slujba?

Nu ne-am mira, dacă ar vorbi astfel numai țărani fără carte din Basarabia. Dar s'au găsit și oameni cărturari, mai ales la București, cari cred că e bine să ne mai certăm și pe chestia calendarului. Parcă n'ar fi desulă vrajbă în țară!

Noi îndemnăm pe cetitorii noștri să primească hotărârea Sfântului Sinod și să țină Paștile la 31 Martie, odată cu ceilalți creștini din țară. Noi ardelenii să ne arătăm înțelegători ai vremurilor nouă, așa cum am fost întotdeauna.

Calendarul nou este cel bun. Asta n'o pot tăgădui nici vrăjmașii lui.

Cele două rânduri de serbători au fost apoi o pacoste. La serbătorile catolice steteau fabricile, fiindcă patronii erau Sași sau Unguri.

La serbătorile noastre steteau iarăși, fiindcă muncitorii erau Români. Și la fel se petreceau lucrurile în cancelarii și chiar la câmp. Acum vom serbători de-odată, dar fie-care după obiceiul său.

De alifel și alte popoare ortodoxe, cum sunt Sârbii, au apucat aceeaș cale. Ba ei au scăzut și numărul serbătorilor, căci trăim vremuri grele când se cere muncă și iar muncă.

Cei cari se țin orbește de datinile vechi, sunt sau niște oameni fără înțelegere sau niște semănători de vrajbă, cu gânduri necurate.

În acest scop guvernul de azi, întocmește o lege anume, pentru a veni în ajutorul plugarilor, prin băncile populare și cooperative, a le pune la îndemână bani esteni și unelte de muncă, și a-i scoate din robia cămătărească a băncilor liberale.

E o binefacere a împrumutului.

Țara noastră, e una dintre cele mai bogate țări, cu cei mai săraci oameni.

Așa este. Așa am fost osândiți de guvernarea de până acum.

Ne degerau copiii în casă și putrezeau copacii în pădure.

Huzuream de belșug într-o parte a țării și alții mureau de foame în cealaltă parte.

Gem bălțile de pește, hrana săracului de alădată; și noi îi ducem dorul, iar când îl căpătăm, ne rupe punga scumpețea lui.

Și așa se întâmplă cu toate bunățile țării.

Toate aceste neajunsuri sunt pricinuite din lipsa de bani.

Împrumutul cel mare, va înălțura aceste piedici și va da țării belșugul de care trebuie să se bucure.

Tot acest împrumut nu va înălțura să ne refacem drumurile pe apă și pe uscat, căci fără o îmbunătățire a lor, nu putem folosi nici bogățiile pământului nici plugăria și nici negustoria.

Vom dovedi în această gazetă, toate neajunsurile înălțurate de acest împrumut, și tot binele făcut țării prin înălțurarea lui.

Țara s'a ridicat din umilirea în care o coborâse partidul liberal, s'a înălțat după cum merită, în rândul marilor țări.

Bogățiile și mai ales munca și vrednicia noastră, ne vor ajuta alături de acest împrumut, să ne zidim o nouă gospodărie și să culegem roadele muncii, cari până azi treceau în pungile fără fund ale liberalilor.

Partidul Național-Țărănesc cu ajutorul lui Dumnezeu și cumînțenia conducătorilor lui, a săvârșit această fericire.

Să ne închinăm pentru cei buni, pentru cei cinstiți și omenoși, pentru cei cari vor binele țării.

Li avem azi la cărma statului.

## Noua lege a cooperatiei și a băncilor populare

D. I. Răducanu, ministrul muncii și al cooperatiei, a prezentat sfatului de ministrii planul de lege pentru reorganizarea cooperativei și băncilor populare.

Planul de lege va fi înaintat în curând parlamentului spre votare.

Va fi cea mai bună lege, prin care se va întări viața plugărească a satelor noastre.

## Avem un vis de împlinit.

Singurul mijloc de înslărire economică și de ridicare culturală a populației românești din județul Braşov, risipită prin satele muntoase și prin comunele săsești dela șes este cooperatia.

Atâta vreme cât conducătorii și populația însăși nu va înțelege că trebuie făcute înnoiri în viața satelor noastre, că această viață trebuie pusă pe alte temelii decât cele din trecut, noi Români din acest județ, ca și cei din restul Ardealului, nu ne vom putea ridica niciodată la o stare economică și culturală mai înfloritoare ca cea de astăzi și cea din trecut. Vom fi osândiți, așa-zicând, să rămânem tot la coadă și acum când suntem la noi acasă, privind cu invidie la progresul ce-l fac zilnic celelalte naționalități conlocuitoare cu noi.

Cooperatia a fost până astăzi un vis. Acest vis trebuie acum îndeplinit.



Să ridicăm deci încă odată steagul luptei pentru organizarea vieții satelor noastre pe temelii cooperatiste și să nu ne oprim până nu vom crea instituțiile de cari poporul nostru are nevoie și fără de cari viața lui ar rămâne o viață paralizată.

Și ce înseamnă când zicem: încă odată? Înseamnă că a trăit între noi un om cu suflet mare, un brav ostaș și stegar al cooperatiei, și că noi cei de azi nu facem altceva, decât să continuăm o muncă începută, făcând să rodească sămânța aruncată de dânsul cu ani înainte.

Acest suflet ales, acest om cu dragoste de popor care a încercat să împământenească idela de cooperatie și să întemeieze în satele din județul Braşov aceleași instituții pe cari le-a văzut în țări străine, la popoare de plugari mai culte și mai bogate de cât poporul nostru, este fiul de țaran al Săcelelor, actualul ministru al Ardealului, d-l dr. Voicu Nițescu.

Gândurile sale curate, strădania sa fără seamăn, îndemnul sale isvorâte din inimă, n'au fost însă îndestulătoare pentru a pune temelie aceea solidă a vieții cooperatiste pe care o visa. Se mai cerea și o oaste de oameni înțelegători tot atât de idealisti ca și dânsul ca să-l ajute în munca atât de grea. Lipsind aceea era numai natural ca să nu poată învinge singur toate greutățile ce le întâmpina.

Astăzi numărul celor ce înțeleg rostul cooperatiei s'a sporit. Poporul însuși înțelege mai bine ce înseamnă a coopera, ce înseamnă a avea o instituție despre care poți spune că e a ta. Înțelege că lucrurile mari nu se pot face decât cu puteri unite. Înțelege că progresul unei comune atârna de munca ce o depune fie-care pentru binele comun.

De aceea credem că organizarea cooperatiei în județul Braşov se poate face azi fără poticneli. Ea s'a și început și toate semnele arată că cooperativele ce se întemeiază astăzi nu vor mai fi flori de o zi ci instituții cari vor rămâne.

Din sămânța aruncată de d-l ministru dr. Voicu Nițescu cu ani înainte, răsare acum holda frumoasă cu spice bogate.

Sub steagul ridicat de domnia sa, începe să se înșire populația satelor noastre, gata de muncă și gata de jertfele ce i se cer la întemeierea cooperativei și băncilor populare prin cari vrea să-și asigure bunăstarea și progresul cultural, azi și în viitor

## IMPRUMUTUL

Împrumutul s-a făcut.

Greutățile au fost mari și piedicile puse în calea acestui împrumut de liberali, au fost foarte grele.

Conducătorii noștri, dela cărma țării le-au înfrânt, și după atâta zăbucium, țara poate azi să pășească la muncă rodnică, ajutată de bogățiile ei, și de acest împrumut, care va fi înțelegător cu mulți înțelepciune și mare cinste.

Împrumutul ne îngăduie să ne împrietinim și să ne apropiem mai mult de țările străine, căci așa precum un gospodar în viața de toate zilele, nu poate să trăiască fără legături cu vecinii, nici noi ca țară nu puteam trăi, fără acele legături, cu țările celelalte.

Gândul liberalilor, de a trăi singuri l-am plătit prea scump și țara a suferit prea mult.

Au văzut și ei răul, dar a fost prea mult.

Nu trebuie să uităm, că cel mai mare ajutor, în această grea nevoie a împrumutului ni l-a dat Franța, cu iubirea cea frățească, pentru noi și necazurile noastre.

Și acum, când împrumutul îl avem împlinit, să vă tălmăcesc

aici, câteva dintre gândurile mari, ale guvernului de azi.

Banul nostru al tuturor, și averea țării în bani, se găsește în mânele „Băncii Naționale”, adică banca care țipărește moneta, după o lege a statului.

Această bancă, împrumută la nevoie pe stat, pe negustori, agricultori și băncile mari.

Cum însă cărma acestei bănci, care trebuie să fie numai a statului, căzuse în mâinile liberalilor, toată truda și toată munca noastră, zăvorâtă în casa acestei bănci, era îndrumată spre băncile liberalilor, pentru cămătă și afaceri.

Milioanele de plugari, omorâți în cele mai multe părți de secetă, se zbăteau și se zbat în cele mai grele chinuri ale lipsei, pe când băncile liberalilor, înghițeau și înghiț fără sat munca și agoniseala tuturilor, ajutate de Banca Națională.

Guvernul de azi va organiza, chiar în acest timp Banca Națională așa fel ca ea să nu mai fie și să nu mai slujească băncilor hrăpărețe, ci să servească țara, adică să île sprijin tuturilor, celor care muncesc și care vor da țării folosul roadei și în plugărie și în comerț.

# PAGINA ECONOMICA SI COOPERATISTA

## Organizarea băncilor populare în județul Brașov

În cele șasezeci de comune din județul Brașov, unele curat românești, altele cu populație amestecată, cu Români și Sași sau Români și Unguri, numai în 7 comune avem bănci populare cu capitaluri destul de neînsemnate.

Când s'a pus întrebarea: ce să se organizeze mai întâi în acest județ: băncile sau cooperativele — cele din urmă prezentând mai multe foloase pentru populație, s'a început organizarea cooperativei, care, dureri, n'a dat roadele așteptate.

Populația românească având o stare materială destul de grea s'a crezut că înființarea de bănci populare e prea anevoioasă ori chiar cu neputință.

Totuși s'au aflat pe ici-colo oameni cari au îndrăznit să se gândească și chiar să organizeze și bănci. Așa s'au născut cele 7 băncuțe cari funcționează în prezent.

În săptămâna trecută s'a ținut în Dârste și o întrunire a reprezentanților acestor bănci sub presidenția unui inspector dela București cu scop de a organiza o federală. Nu s'a putut fiind și prea puține bănci și prea sărace pentru a putea susține cheltuielile unei federale.

În timpul din urmă numărul propagandiștilor pentru organizarea băncilor populare a sporit. Într'un loc un student cu dor de a face un lucru bun în comuna sa, în alt loc alt intelectual, în câteva sate chiar țărani mai deștepti au început să facă propagandă printre săteni pentru organizarea de bănci populare. În două comune a ținut întruniri administratorul unei moșii dela Hăghig.

### Adevăratele cauze ale mișcării.

Cauzele cari au contribuit la începerea acestei mișcări pot fi multe. Principala cauză este însă venirea la putere a Partidului național-țărănesc.

Cooperatiștii și băncile populare formează un punct principal din programul acestui partid. Fruntașii național-țărăniști, și până erau în opoziție, vorbeau mereu de refacerea vieții noastre economice prin cooperative. Iar de când căma țării se află în mâinile acestui partid, atât d-l ministru Nițescu cât și d-l ministru Mihalache și d-l ministru Răducanu, n'au încetat a spune la orice ocazie că viața economică a satelor noastre trebuie înfemeiată pe cooperative și bănci populare.

Nu e mirare deci că oamenii au început să se gândească serios la crearea acestor instituții.

### După un plan bun.

Orice mișcare trebuie făcută după un plan bun. Lipsită de plan, și cea mai frumoasă mișcare dă greș și sfârșește cu slabe rezultate.

Nu-i terat nici să glumim nici să greșim, oând e vorba de o mișcare ca cea pentru organizarea băncilor populare, ca nu cumva să ajungem și cu băncile unde am ajuns cu cooperativele.

Spre a da întregii mișcări o îndrumare sănătoasă și a o feri de greșeli, d-l Ion Poda, redactorul ziarului nostru și un prieten cooperatist a cutreerat în

scurt timp aproape întreg județul fiind mai în toate comunele adunări populare și conferințe, arătând cum trebuie reînființate cooperativele și cum trebuie organizate băncile populare ca ele să poată fi conduse cu ușurință și să poată fi de folos populației.

D-l Ion Poda a primit apoi și însărcinarea oficială din partea delegației permanente a partidului național-țărănesc din județul Brașov, având a se îngriji ca întreaga mișcare să se facă după un plan care să dea rezultatele cele mai bune.

În acest scop dânsul continuă cu întrunirile și conferințele la sate și speră ca înainte de de 1 Martie să poată raporta rezultate admirabile atât în ce privește reînvierea cooperativei cât și în ce privește băncile populare.

În cele mai multe comune se lucrează deja pe puteri. Inscrierile au început în comunele Bod, Sânpetru, Apața, Măieruș, Rotbav, Tințari, Vulcan, Cristian, Ghimbav, Vlădeni și Codlea. Cel mai mare succes îl au până astăzi frații din Vlădeni.

### Care este planul?

Planul nostru este să atragem în mișcare toate satele cu populație românească și să convingem pe fiecare român că e dator să devie membru al unei cooperative sau al unei bănci populare sau al ambelor instituții.

Nu vrem să creem pe sate numai mici grupuri ci vrem ca cooperativa și banca populară să fie a tuturor sătenilor dintr'o comună.

Spre a da și celui mai sărac om puțința să se înscrie de membru, am crezut că e bine ca părțile sociale să fie atât de mici ca oricine să poată sub-

### Situația cooperativei din Jugoslavia.

În Jugoslavia există 19 asociații cooperatiste care grupază toate cooperativele din țară.

În aceste asociații fac parte 4260 cooperative, între cari 2459 de credit, 1105 de consum, 111 de lapte, 58 pentru comerțul de animale, 37 de mașini, 26 de vin, 37 de pescărie, 15 pentru producția untdelemnului de măsline, 43 electrice, 48 de construcție, 21 tipografice și editoriale, 123 agricole, 30 sanitare, etc.

După datele asupra unui număr de 16 asociații cooperatiste, cooperativele acestei asociații au un capital de 50.5 mil. dinari, având la dispoziție și un capital de 275 mil. dinari. Aceste cooperative au 350.000 membri.

### Congresul cooperativei italiene.

Un număr de 20.000 conducători ai cooperativei din Italia, reprezentând două milioane asociații cuprinde în 6000 cooperative, veniți la Roma pentru a aduce un omagiu de recunoștință celui, Mussolini, s'au întrunit în congres la Colosseum. D-l Mussolini înconjurat de membri guvernului, a ținut un

scrie cel puțin o parte socială sau o acțiune.

Taxa de înscriere de fiecare membru este 50 de lei iar o parte socială este 250, din care va trebui să verse la înscriere 100 lei, iar restul să-l achite până la 1 Iulie sau 31 Decembrie 1929.

Cei mai înstăriți pot subscrie cât mai multe acțiuni. Le este chiar dator, arătând prin aceasta că înțeleg să sprijinească o instituție comunală.

Fiecare membru va avea un singur vot, iar după sumele scrise nimenea nu va primi dividend mai mare decât dobânda ce i-ar plăti o bancă când suma scrisă ar fi depusă spre fructificare.

Într'o comună unde se înscriu mulți membri și pot strânge un capital mai mare, se va înființa o bancă populară în comună încă în cursul lunii Martie.

Acolo însă, unde nu se înscriu mulți membri și nu se poate strânge un capital cu care să se poată lucra, se va amâna înființarea băncii în comună până mai târziu. Toate comunele cu înscrieri mai puține și capitaluri mai mici vor forma o bancă la Brașov și vor rămâne legate de această bancă, până când își mai înmulțesc membrii și capitalul, când se pot desface și pot să înceapă să lucreze singure la ele acasă.

Ele vor rămâne legate într-o laltă prin o legatură de frățietate având să muncească ajutându-se una pe alta. Toate laltă ele ar forma cea mai de seamă instituție țărănească românească din județul nostru.

După ce se vor face înscrierile în toate comunele, pe la începutul lunii Martie se va ține la Brașov o adunare, la care vor participa trimișii tuturor satelor, pentru a face împreună un plan de muncă, pentru a face tot împreună statele băncii și pentru a ne înțelege frățeste asupra tuturor chestiunilor cari privesc viața economică a satelor noastre.

Dumnezeu să ne ajute ca fiecare să ne plănuiască să se poată duce la bun sfârșit.

discurs explicând bazele sistemului cooperativ, sub întreita formă a cooperativei, producției și consumației. Șeful guvernului a fost îndelung aplaudat de congresiști.

### Credite pentru cooperative

Cooperativele economice din Rusia se bucură de favorizarea specială a autorităților. În Rusia sovietică sunt astăzi 40.608 cooperative economice și asociații economico-agricole. În anul acesta se vor acorda acestor cooperative și asociații credite din partea statului în valoare de 62 milioane ruble (50 miliarde lei).

### Miscarea cooperatistă din Bulgaria.

Zilele acestea s'a ținut la Sofia un congres al cooperativei bulgare, unde s'a făcut bilanțul celor 40 ani de mișcare cooperatistă în Bulgaria. Dezvoltarea cooperativei bulgare a fost meritu favorabilă și în special după război s'a înregistrat un progres extraordinar. În 1920 au existat în întreaga țară 1718 societăți cooperatiste, numărând 398.000 membri. La începutul anului 1927 numărul societăților cooperatiste a ajuns la 2538, iar cel al membrilor la

665.000. În 1920 activul tuturor cooperativei a fost de 1038 milioane leve, iar în 1927 de 6.489 milioane leve. În 1920 cooperativele au avut un venit de 28 mil. leve. În 1927 câștigul a fost de 82 mil. leve, 50% din cooperative sunt grupate în jurul Băncii centrale cooperative, iar restul cooperativei în jurul Băncii agricole.

### Cooperatiștii în nordul Ardealului

În nordul Ardealului, județele Maramureș, Someș, Sălmar și Bihor se începuse cu câțiva ani înainte organizarea cooperativei cu mare însușire.

Ce s'a întâmplat, ce nu, destul că deodată a dat ciuma între ele și în doi ani s'au închis peste 200 de cooperative. Mai funcționează astăzi prin acele județe numai 32 cooperative.

Acum s'a început o nouă mișcare și e nădejde că în scurt timp vor fi puse toate din nou în picioare și se vor organiza așa ca să nu mai cadă mai mult.

### Cooperativele în Letonia

Letonia, o țară înăscută după război, în graniță cu Rusia, cu o populație mai mică de 2 milioane are astăzi 500 cooperative de consum, 200 cooperative de credit (bănci populare), 400 cooperative pentru vânzarea produselor agricole și o mare cooperativă a funcționarilor de sibi. Toate mașinile și unelte agricole, toate articolele de îmbrăcăminte și hrană se cumpără prin cooperative și tot ce produce țărani se vinde prin cooperative pe piața Angliei, Germaniei și Cehoslovaciei.

### Cooperativele în Danemarca

În Danemarca, o țară de plugari, sunt peste 4000 de societăți cooperative cu 380 de mii de membri. Cincisprezece cooperative mari se ocupă numai cu importul de articole și mașini pentru plugărie. O mie și șapte sute cooperative se ocupă cu prăsierea paserilor și animalelor de casă.

Câștigul curat al acestor cooperative se ridică anual la 50 miliarde lei românești.

### Cooperativele în Anglia.

Anglia are 2448 cooperative de consum, 2800 cooperative agricole, 600 cooperative de credit, 650 lăptării cooperatiste, 340 cooperative pentru creșterea paserilor de curte și cultura legumelor, 800 cooperative de câștit, 1420 cooperative de asigurare contra focului, furtului și grindinei și asigurări de viață și accidente.

### Situația economică în jud. Satu-Mare

În Ardeal jud. Satu-Mare și Maramureșul se socotesc ca ținuturi infometate. De fapt în aceste județe nu s'a produs nimic vara trecută, populația se află într'o stare de disperare și statul trebuie să se îngrijească de hrană locuitorilor.

D-l ministru Mihalache la stăruința d-lui prefect Doboși dela Satu-Mare a dat dela stat 150 vagoane de porumb. E în ca cooperatiștii din județ s'au prăpădit. D-l ministru Răducanu a recomandat d-lui prefect Doboși să insiste cât mai mult asupra

înființării de cooperative. Se știe că actualul guvern voește să vină în ajutorul țărănilor nu numai cu cereale, ci să le dea prin organizația cooperatistă posibilitatea de a se refăce economic, în viitor.

D-l Doboși la primele conferințe administrative ce vor avea loc în județ, va căuta pe toate căile să încurajeze creșterea cooperativei, instituții menite să aducă belșug în casa țăraniului, mai ales în Ardeal, unde se simte mult lipsa lor.

### Exportul de porci al Poloniei

Exportul de porci al Poloniei s'a dezvoltat foarte mult în ultimii ani. Aproape întregul export al porcilor din Polonia merge spre Cehoslovacia și Austria. În 1927 s'a exportat cel mai mare număr de porci în Austria, anul trecut însă cel mai mare număr a fost exportat în Cehoslovacia.

După datele statistice oficiale exportul s'a cifrat în 1927 la 168 milioane zloți aur.

În primele 9 luni 1928 s'au exportat din Polonia porci în valoare de 140 milioane zloți. Dacă vom mai adăuga la exportul porcilor și exportul de carne de porc, valoarea totală a exportului de porci al Poloniei ajunge în 1928 la 300 milioane zloți aur.

### Vite ieftine

Din cauza secetei și a lipsei de nutrețuri, este o scădere considerabilă a prețului vitelor, cari sunt oferite cu 50 la sută mai ieftine, față de prețuri din primăvară.

Vitele de sânge pur, atât rasele Simenthal, Algau și Podolică, cât și încrucișările lor, se pot cumpăra la Satu-Mare cu un preț foarte ieftin și pot fi transportate în orice parte a țării, fără nici o formalitate.

Deasemenea se pot procura cai de sânge englez, arab și rasa Nonius, cu prețuri avantajoase.

Camera agricolă vrea să aducă nutrețuri, de acolo unde sunt din belșug și cere oferte.

### O revizuire a expropriierilor

Constatându-se faptul că numeroși proprietari au reușit să ocolească prevederile legii expropriării, reținându și înținderi de terenuri mai mari decât cele prevăzute de lege, guvernul intenționează să procedă la o serioasă revizuire a expropriierilor pe baza actelor și a constatările locale.

Primele anchete se vor face în județul Ialomița.

### Ministerul justiției oprește vânzarea loturilor

Loturile primite dela reforma agrară nu se pot vinde. Aceste măsuri s'au luat de către Ministerul fiindcă unii proprietari ai loturilor au căutat să le vândă în ascuns, dându-le chituriile — în arândă pe o vreme mai îndelungată, sau zălogindu-le. Ca să se împiedece vânzarea lor, în orice chip ar fi făcută, judecătorii au primit poruncă să nu întărească astfel de contracte.



## Cultură și știință

### Nu se prăpădește pământul

Cu multe gânduri și griji de prisos își amărăște omul pustia de viață!

Nu mai departe, decât în săptămâna trecută, s'a lăsat vestea prin o seamă de gazete, că se va scufunda pământul și cu el vom pieri cu toții, cu ulciacă, cu purciacă! Proorocul mincinos ne-a spus chiar ziua și ceasul, când se vor înălța apele mărilor și va crăpa pogan țara tot pământul, ca să înghită ceea ce nu va mătura apa! Ci-că o stea vrășmașă, mare cam cât pământul, căreia îi zic *Marte*, se va apropia de noi și ne va face buclucul acesta. Vor fi poate și printre d-voastră de aceia cari au crezut bazaconia aceasta și și vor fi făcut mult sânge rău. Alții, mai curajoși și mai limpezi la judecată, vor fi răs și vor fi zis, că e păcat de hârta pe care au mângălit așa profeție pocită. Și ei au avut dreptate să rădă, căci doar a trecut de mult ziua cu prăpădul, fără să Ńni se clinească nici barămi un fir de păr din cap. Vedeți d-voastră, altul e rostul pământului, nu ca să se prăpădească. Altădată, când vor mai scrie gazetele năzbătii la fel, nici să nu le mai celiți, căci vor fi tot așa de mincinoase.

Nu se prăpădește pământul și pace! Invățați cei mari, cari ne spun fără greș mersul stelelor, ne învăța, că atâta vreme, cât nu se va stinge tot neamul omenesc de bătrânețe și de moarte firească, nu i se va întâmpla nimic nici pământului. Dacă toțiși va fi să se prăpădească el, ori numai noi, mai curând, aceasta se va întâmpla peste multe multe milioane de ani. Așa glăsuiesc adevărații prooroci și noi trebuie să-i credem numai pe ei.

Totuși, înainte cu 19 ani, era să pierim deabinelea, dacă n'ar fi greșit invățații cu socotelile lor. Pe atunci, se apropia de pământ o stea mare, străvezie, cu o coadă lungă-lungă (*cometa Halley*). Cum pe atunci invățații nu aveau instrumente bune de știricic, au crezut, că în coadă sunt niște otrăvuri grozave și cum pământul trebuia să treacă prin ele, vom muri cu toții otrăviți. Alții mai ziceau că ciocnindu-se pământul de coadă, se va alege praful și cenușe de el. Dar n'a fost să fie. Pământul a trecut prin coada stelei fără să pășiască nimica, căci acum s'a văzut, că nu era otrăvicioasă nici țapănă ca un ciomag, ci era numai o dără lungă lungă de lumină.

Că va pieri odată și odată pământul, nu începe îndoială, decât că au să se scurgă până atunci, cum em mai zis, multe milioane de ani. Așadară din partea aceasta noi ne putem vedea liniștiți de treabă, căci nici noi nici urmașii noștri mai îndepărtați de noi, decât Moș Adam, nu vom vedea prăpădul.

Iată cum glăsuiesc invățații despre sfârșitul lumii: Traiul omului și al celorlalte viețuitoare este strâns legat de aer. Unde nu e aer, nu i nici viață. Astăzi știm bine, că aerul se împușnează mereu, părțică cu părțică, pe nesimțite. Va veni vremea, când va fi așa de puțin, încât nu va putea trăi nimic pe pământ și acesta va fi sfârșitul.

Luna s'a rupt cândva de mult din pământ și așa multă vreme a avut și ea aer; fiind însă mai mică, și l-a pierdut tot, încât astăzi nu mai are de loc. Așa va fi și pământul.

Marte, despre care am mai pomenit, este și el un pământ ca al nostru, dar mai bătrân și de aceea

cu aer mult mai puțin; totuși se crede că pe steaua aceasta mai trăiesc oameni, dar nu va trece multă vreme și vor pieri cu toții.

Fără apă iarăș nu putem trăi. Ea încă scade mereu ca și aerul, căci o prind pietrele de fac din ea un fel de rugină ca cea de fier. Când se va găta de tot, va ajuta și ea la prăpădul omenirii. Luna prelângă, că n'are aer, n'are nici apă; ea este un adevărat stărv fără viață. Pe Marte numai la cele două capete se găsesc câmpii întinse de ghiață și zăpadă. Alte ape nu are. Prin ochianele cele mari se văd niște șanțuri, drepte, cari duc apă, care se topește, până pe la mijlocul lui Marte, unde apa lipsește cu totul. Aceste șanțuri, se crede, că le au făcut oamenii de acolo.

Dar mai de frunte pentru viața omului este totuși căldura, pe care ne-o dă soarele. Ei bine, și căldura scade într-una. Soa-

## Aeroplanul

Mijloc de înfrățire... sau distrugere.

Soarta feluritelor descoperiri ale minții omenești este de multe ori tot atât de ciudată ca și soarta omului. În mintea celor ce se trudesc să le înfăptuiască, ele sunt menite să ajute viața semenilor lor. Cu ce sunt ei oare vinovați dacă alții folosesc aceste daruri pentru a învrăjbi și mai mult oamenii sau pentru a face din ele unelte de distrugere și nenorocire?

Cam așa stau lucrurile și cu aeroplanul.

Dar pentru ca să se vadă adevărul celor de mai sus, să deapăn, pe scurt, povestea minunată a pasării de fer pe care, aproape zilnic, o vedem astăzi sburând d'asupra satelor și ogoarelor noastre.

„Stă scris în cărți că nizuința omului de a sbura prin văzduh e veche, veche de mii de ani. Legendele vechiului popor grec — care acum vre-o 2 mii de ani ajunsese la o înaltă treaptă de bună stare și înțelepciune — spun că un meșter mare cu numele Dedalus a zidit un palat cu atât de multe încăperi că nu a mai putut eși din el; și-a făcut atunci din pânză și ceară aripi cu care s'a ridicat, el și fiul său Icar, către cer; dar soarele le a topit aripele și au căzut în mare. Mai aproape de timpurile noastre, cam acum vre-o 400 de ani, în Italia un om cu multă știință și daruri așiderea, Leonardo din Vinci a făcut o mașină sburătoare la ale cărei planuri și-a cheltuit o bună parte din viață. S'a ridicat el cu ea în văzduh, dar materialul subred n'a durat și mașina s'a făcut fărămi.

Numai către sfârșitul veacului trecut oamenii au început să se ocupe mai cu sârguință de aceste mașini sburătoare.

Greutatea venea din două pricini: întâiu, din ce fel de material să fie făcută mașina și aripele și al doilea cu ce să fie mișcată prin văzduh. Unii, luând pildă dela pasări și-au zis că aripele să fie legate de brațe și că deci se va putea sbura mișcându-le întocmai după cum pasările bat din aripi. Alții, observând sborul vulturului, care plutește ceasuri întregi fără să-și îndoaie aripele, și-au zis că și mașinile de sburat trebuie făcute aidoma. Incercările, tot mai numeroase și din ce în ce mai fericite au dat dreptate acestora din urmă.

rele este un glob urlaș de foc, de un milion de ori mai mare decât pământul. Il vedem mic numai fiindcă e tare îndepărtat. Odinioară era mult mai fierbinte și dădea mai multă căldură. Dar cum și el s'a răcit și se răcește mereu, va sosi timpul când nu va mai da căldură, nici lumină. Iată, că și frigul și întunerecul vor băga pe oameni în groapă.

Așadară împușinarea aerului, apei și a căldurii va înăbuși toată viața de pe pământ. Dar, cum e lesne de înțeles, oamenii nu vor pieri toți deodată, ca de ciună, ci numărul lor, care astăzi tot crește, va scădea pe nesimțite, cum pe nesimțite scade și aerul, apa și căldura, până nu va mai rămânea nici de sămânță. La fel și cu celelalte viețuitoare. Pământul va ajunge mai întâi ca steaua Marte, apoi ca luna și pe urmă și mai rău, căci luna barămi capătă lumină și căldură dela soare, pecând pământul va încetăni în bezna înghețată a întunerecului.

Pe vremea aceea însă oasele noastre de mult vor fi putrezit în pământ.

Prof. F. Sânjoanu.

Dar câtă trudă și câte jertfe de vieți omenești au trebuit pentru ca să ajungem aci! După cum greutatea bărcii care pluteste este sprijinită de apă, tot astfel greutatea aeroplanului este susținută de aer; cu cât el va fi mai greu, cu atât aripele vor trebui să fie mai întinse și mai vârtoase.

Toată știința inginerilor și a fabricelor se îndreaptă acum către acest scop. Corpul unui aeroplan are un schelet dintr-un metal ușor și foarte durabil numit aluminiu; pe acest schelet — întocmai precum la om e'ntinsă carnea și pielea pe oase — se așează pânză cu fir tare, mușat în fel de fel de uleiuri. Așa că s'a ajuns ca un aeroplan să ducă greutatea mari fără ca vre o bucată de metal să plesnească, sau vre un petec de pânză să se rupă. Ba la unele s'a înlocuit și pânza cu metal, așa că pe drept cuvânt pot fi numite pasări de fer.

De curând s'au fabricat aeroplanne ce duc 30 de călători, fiecare cu micul lui pachet de bagaje...

Am spus că a 2-a mare greutate era aceia a sborului dela un loc la altul, căci omul nu s'a mulțumit doar cu simpla plutare prin aer, care nu e decât o jucărie. Inima aeroplanului este motorul. El este acela care-i dă iuțeala la sbor și puterea de a învinge vânturile.

Cât drum s'a străbătut de la cele dintăiu încercări de a sbura și până astăzi! Primii oameni, cari s'au ridicat în aer cu ajutorul aripilor au fost germanul Lillenthal și francezul Chanute. Dar aeroplannele lor n'aveau motor; din vârful unui deal ei își făceau vânt în vale și apoi, încet și lin, aripele, în care ei își înșepeneau brațele îi duceau în vale spre șes.

Cade-se să pomenim aci, cu toată evlavia și mândria pe inginerul român Vuia care se prenumără printre cei dintăiu meșteri cari, la sfârșitul veacului trecut, la Paris, a încercat, cu aeroplan făcut de el, să sboare.

Când, în fine, s'a pus primul motor pe aeroplan, s'a făcut începutul fericit al adevăratului sbor. Primii oameni cari au sburat cu motor sunt Santos-Dumont și frații Wright. Când primul a ajuns să străbată în văzduh, în linie dreaptă, prima suță

de metri a fost o uimire obștească; iar când al 2-lea a reușit să facă în sbor primul înconjur, s'a făcut proba că visul s'a înfăptuit.

D'aci încolo mersul înainte se face cu pași repezi. Zilnic — începând cu anul 1909, când francezul Bleriot a trecut în sbor canalul Mănecii (40 km.) care desparte Anglia de Franța — gazetele aduc știri cu faptele, care de care mai minunate ale sburătorilor.

Intre cei, cari prin 1912, minunau cu curajul sborurilor lor, îndrăznește, este un nume scump tuturor inimilor românești; este fericitul întru pomenire Aurel Vlaicu, ferior de țărani din Binținți, care a însemnat cu morământul său drumul spre Carpați, pe care mai târziu aveau să-l urmeze oștile române.

Astăzi lucrurile, cari allădată minunau, se întâmplă zilnic. Aeroplanne fugă în văzduh cu iuțeală de 300 km. pe oră. (1/2 de oră dela Brașov la București). Drumul aerului a început să fie tot atât de des luat ca și drumul pe uscat. Din capitalele tuturor statelor din Europa și America, pornesc zilnic sau săptămânal aeroplannele cu călători, cu mărfuri sau cu poștă. La noi în țară, astăvară, am avut linii aeriene dela București la Cluj, la Iași, la Constantinopol și la Paris.

„Granițele dintre popoare își pierd astfel încetul cu încetul înțelesul; Omul se simte mai aproape de semenii săi de alt neam; apropierea înseamnă cunoaștere și aceasta duce la împrietenire, la înfrățire.

Iată cum, prin mucenicia atâtor oameni căzuți jertfă voinței lor de înfăptuire, s'a văzut un nou mijloc de înfrățire între oameni.

Dar în om, adesea închinarea către bine e întunecată de cea către rău. De aceea aeroplanul a fost pus și în slujba morții și distrugerii după cum vom vedea altă dată.

Mihail Sotiriu,  
dir. liceului „dr Meșotă“.

## Nu vă lăsați păcăliți!

Cetățeni! nu vă lăsați păcăliți!

Leul este tot leu.  
Pentru 5 bilete de 20 lei veți primi unul de 100. Pentru 10 bilete de 100 lei veți primi unul de 1000. Hărțile Băncii Naționale trebuiesc schimbate pe întreaga lor valoare.

## Modificări de taxe vamale

Prin decret regal s'au făcut următoarele suprimări și modificări de taxe vamale.

Boi, tauri, vaci, bivoli, bivolițe, junci, junici, cățari, măgari, taxa vamală de export lei 400 de cap.

Oi, berbeci, capre, taxa vamală de export lei 25 de cap. Caili cu talia până la 1.47 m. înălțime, taxa vamală de export lei 400 de cap.

Caili cu talia peste 1.45 m. înălțime, taxa vamală de export 800 de cap.

Porcii, taxa vamală de export lei 75 de cap.

Păsări vii, taxa vamală de export lei 2 de cap.

Păsări tăiate, taxa vamală de export, lei 0,50 de kgr.

Carne tăiată de vite mari și mici, taxa vamală de export lei 3.000 de vagon.

Carne conservată, taxa vamală de export lei 500 de vagon.

Dispozițiunile din prezentul decret au intrat în vigoare pe ziua de 1 Februarie 1929.

Situația la căile ferate. La calea ferată situațiunea s'a ameliorat simțitor astăzi. Toate trenurile au plecat din gara de Nord regulat. Liniile înzăpezite au fost redade circulației afară de Craiova-Corabia și Roșiori-T. Măgurele.

## Avocatul poporului

### Cum se face un testament

Condițiunile și formele în care se poate face și pe cari trebuie să le îndeplinească un testament.

— Urmare. —

Ce trebuie să observe și ce condițiuni trebuie să îndeplinească martorii?

Martorii trebuie să priceapă limba testatorului, să fie sănătoși la minte, să nu fi fost condamnați pentru vre o infracțiune făcută din poștă de câștig, să nu se aște sub vre o cercetare penală, sau să fi fost condamnați pentru mărturie mincinoasă, să nu fie rudă de aproape cu testatorul, sau să beneficieze din testament.

Martorii trebuie să fie atenți la cele declarate de testator, și trebuie să observe dacă testatorul este în posesiunea minții și rațiunii întregi; că are capacitatea de a decide liber; că n'a fost constrâns de nimeni, că declarația a făcut-o testatorul în întregime cu grai viu și voce tare, iar nu răspunzând numai la întrebări prin „da sau ba“ și că după terminare a încheiat cu cuvintele că „această declarație voesc să o consider de testamentul meu“.

Martorii cari au asistat, dacă au făcut act în scris despre testarea verbală, care trebuie semnată de ei, publicarea testamentului din partea judecătorului se va face în baza celor cuprinse în act, nemai fiind chemați ca martori la judecătoria cu ocazia publicării testamentului.

Această declarație o pot depune și la notarul public unde se debate lăsamântul.

Este consult să se facă memoriu în scris asupra declarațiunei făcute de testator, pentru că se poate ca unul dintre martori să moară înainte de publicarea testamentului și atunci testamentul verbal nemai întrunind condițiile cerute de lege nu mai este valabil.

Deasemenea martorii trebuie să fie atenți asupra declarației ce fac în fața judecătorului cu ocazia ascultării lor, pentru că dacă se contrazic depozițiile lor nefiind conglăsuitoare, testamentul verbal este nul.

Valabilitatea acestor testeamente verbale se menține numai în cazul că testatorul a decedat în decurs de 3 luni, socotite dela testarea făcuă cu grai viu, afară de cazul dacă se dovedește că testatorul dela expirarea termenului de 3 luni și până la moartea sa, aflat într-o astfel de stare încât n'a mai fost capabil de a face alt testament (de ex a suferit infirmități grave corporale sau spirituale etc.).

— Va urma. —

Abonamente la ziar se pot face pe timp mai îndelungat sau lunar.

## Medicul poporului

### Bogăția Popoarelor (Insemnătatea Igienei)

Bogăția cea mai prețioasă a unei țări nu o formează munții de aur, nici codrii seculari, nici câmpiile roditoare, nici cirezile de vite și turmele de oi, nici lanurile de grâu, nici fabricile numeroase, nici comerțul înfloritor ci poporul cu deplină sănătate trupească și sufletească, pe lângă care, toate celelalte bogății, dispar ca niște mărunișuri de mică valoare.

Bărbații vânjoși și bine făcuți și femeile vânjoase formează viața, țaria și viitorul unui stat. Sănătatea trupească și sufletească e însăși fericirea cea mai deplină a individului, iar fericirea colectivă cetățenească e însăși fericirea țării.

Cândva se socotea, că suflul e ceva aruncat numai la întâmplare în corpul omenesc; astăzi însă se știe că educarea, mântuirea și fericirea suflului nu se poate face decât dând cea mai mare grijă sănătății trupesti.

În corpurile bolnave sălășluiesc totdeauna suflete bolnave. A ști prin urmare cum să-ți îngrijești sănătatea, înseamnă nu numai împlinirea unei datorii, cetățenești, întrucât indivizii bine conservați sunt cea mai mare garanție a viitorului și cea mai mare bogăție unui neam și a unei țări.

Acesta fiind adevărul, fiecare om are marea datorie de-a ține la sănătatea sa mai mult decât la toate celelalte bunuri lumești, iar țările sunt datorate a aduce cele mai mari jertfe pentru apărarea sănătății cetățenilor lor, pentru că dela acesta depinde în primul rând înflorirea sau degenerarea lor.

O generație bolnavă poartă în sine germele decadenței generației ce va să vie, iar o generație sănătoasă asigură țării o altă generație plină de viață, pe care statul își poate clădi liniștit, planurile sale pentru un viitor glorios și fericit.

Din acestea vom înțelege cu ușurință ce mare importanță are grija de sănătatea individului și a societății și cu atât mai ușor vom înțelege valoarea icalculabilă a științei care ne indică căile și mijloacele pentru păstrarea și apărarea sănătății pe care oamenii de știință au numit-o: igienă.

Știința aceasta, în dezvoltarea ei de sute de mii de ani, a ajuns astăzi la acel grad de dezvoltare, încât ne dă răspuns precis și sigur la întrebările ce le punem cu privire la păstrarea sănătății.

Sunt însă o seamă de oameni, cari stau cu răspunsul gata când începi să le vorbești despre știință.

„Moșii și strămoșii noștri” — zic ei — n'au cunoscut alătea științe, n'au cunoscut nici știința igienei și totuși au trăit bine, sănătoși și, după cum se spune, o viață mai lungă decât trăim noi”.

Răspunsul nostru este: — Vor fi trăit ei bine moșii și strămoșii; plugarul apăsând pe coarnele plugului în arșița dogoritoare și dătătoare de viață a soarelui; ciobanul pe vârful munților răzimat de cârjă, privindu-și oițele, bucurându-se de jocul meilor, și umplându-și plămânil cu aerul înviorător care întârește flacăra vieții. Acești moși și strămoși n'au cunoscut însă multe din lucrurile și minunile zilelor noastre cari au schimbat cu totul lumea și viața și cari, dacă au adus omenirii mult bine, au adus și mulțime de rele, nă-

cazuri și boale. Ei n'au cunoscut trenul și vaporul care te ia astăzi de aici și peste câteva zile te trezești în dogoreala omorâtoare și în zgomotul asurzitor al fabricilor din cutare țară îndepărtată, unde om să fi, și bună grijă să ai, ca să scapi teafăr după munca grea, în praf și fum și tot felul de gazuri. Ei n'au cunoscut jocul din cârciumile număroase de azi, unde se consumă ucigașul alcool și unde praful și aerul infect atacă și pe cel mai vânjos june și de unde se aduc atâtea boale, acasă, la soție, la frați și la copii.

Mai demult o mamă nu-și părăsea pruncul de față ca să muncească în fabrică sau în biuro, de unde se întoarce seara istovită de muncă și alergare. Ea nu-și lăsa odorul în grija unei mătușe neputincioase sau a unei copile care ea singură are lipsă de îngrijire.

Multe, multe alte lucruri, cu cari n'ea dăruit civilizația, lor

nu le erau cunoscute. Ei trăiau departe de zgomotul orașelor, fără boalele orășenești, fără zărut și fum de fabrică; trăiau cu plugul și cu vitele lor, cu măciuca și turmele lor, cu soarele și roaua dimineții, cu vânturile și ploile de pe plaiuri și câmpii. Toate acestea înseamnă însă, sănătate, fericire, viață!

Civilizația ne-a adus însă pe lângă lucruri folositoare și primejdii și ispite și curse și boale de care trebuie să știm cum să ne ferim, ca să rămânem cel puțin cu sănătatea celor vechi.

Aceste învățături ni le dă igiena: știința despre pastrarea sănătății.

Cu cât vor pătrunde cunoștințele igienice mai mult în masele mari ale poporului și cu cât vor fi împlinite și urmate mai conștient, cu atât vom avea un popor mai sănătos și mai tare. Stat, societate, biserică, școală, să se pună toate în serviciul acestei mari cauze, răspândind în păturile largi ale poporului cunoștințele și sfaturile igienice pentru purificarea vieții slăbite a generației de azi și pentru întărirea patriei, care depinde dela țaria generației de mâine, pentru care avem o mare și grea răspundere.

Dr. N. Căliman.

## Noua lege administrativă.

Guvernul nostru are mare bătaie de cap cu facerea legilor. A face o lege numai ca să fie făcută, e ușor. Dar a face o lege bună e greu.

Țara știe demult noua lege administrativă, adică legea după care se conduc satele și orașele și se aleg conducătorii lor.

Acum legea e aproape gata și încurând se va pune la votare în Statul Țării, în Parlament. Se înțelege, ea mai poate fi încă schimbată, dar deocamdată ea se înfățișează cam în felul următor.

### Comuna.

„Comună” nu va mai fi, cum e azi prin Ardeal, Bănat și Bucovina, ori ce satuc dacă are o primărie. Noua lege face să fie și pe la noi ca în vechiul Regat: Satele mici să nu mai formeze o „Comună” cu „Primăria” lor, ci 2—3—4 sate mai mici să aibă o singură Primărie, cu un singur primar, în satul cel mai de frunte dintre ele. Iar ele, satele mai mici, să aibă numai 1—2 delegați cari țin legătura cu Primăria și cu Primarul.

### Alegerile în comună.

Pe primar în comunele rurale (la sate) îi aleg toți locuitorii și se dă drept de vot în comună și femeilor. Unde se țin femeile bine, fiindcă ele de regulă sunt mai multe ca bărbații, vor putea alege consiliul de femei și chiar primar pe o femeie!

### Plasa.

Plasa va căpăta mai mare putere decât azi. Ea va fi o instanță, care nu va fi condusă numai de un primar și un ajutor-primar, ca azi, ci va căpăta și ea un consiliu stând din mai mulți aleși ai comune lor (așa cum e la comună consiliul comunel) și o delegație permanentă (cum e și la comună). Pe pretor îl alege consiliul plasei și-i răspundător aceluia.

### Județul.

Județul rămâne cum e azi, cu Prefectul și Consiliul și Delegația lui, doar că vor fi doi Prefecți, unul politic (om de încredere al guvernului) și unul Administrativ (aceea ce e Subprefectul azi, sau: Subprefectul

va fi înaintat la rang de Prefect administrativ, cu grija peste slujbași). Dar membrii „de drept” de azi se împuținează și rămân hotărâtori numai cei a leși. Cei de drept au numai vot sfătuitor, nu și hotărâtor.

### Provincia.

Iar vârful scării acesteia de instanțe puse una peste alta (comuna, plasa, județul) îl formează „Provincia” (sau Gubernia) cu Guvernatorul în frunte. Pe acesta îl numește Sfatul Miniștrilor, după al său plac, având să fie întărit de Rege (sau de Regețică).

„Provincia” își va avea și ea Consiliul său (micul său Parlament) s'ând din cei aleși de Județe (ca deputați ai lor în Statul Provincial).

Guvernatorul însă capătă putere mare: El este mai marele ierarhic al tuturor deregătorilor de stat și el supraveghează lucrea deregătorilor Provinciei lui.

E dară un fel de Ministeriu local acel Oficiu de Guvernator, dela care atarnă toată Provincia (câte 6—10 Județe).

### Cale mai scurtă.

Prin asta se va ajunge, că: în loc să fugi la București pentru un năceș, va fugi: Basarab'ia la Chișinău, Bucovina la Cernăuți, Moldova la Iași, Muntenia tot la București (unde pe lângă Ministeriile de azi vom avea și un oficiu de Guvernator!) Muntenia la Craiova, Ardealul jumătate la Cluj, jumătate la Brașov ori la Sibiu, Banatul la Timișoara, Aradul și Bihorul la Arad ori Oradimare.

### Declarațiile d-lui Davila

Reîntors dela Moscova la Varșovia, d-l Davila a declarat corespondentului agenției „Radior” că a fost primit cu multă curiozitate de către guvernul sovietic. La dineul oferit de legațiunea Poloniei, convorbirea sa cu d-l Litvinov s'a mișcat numai în cadrul unor considerațiuni generale. „Am părăsit Moscova, pe deplin satisfăcut de situația creată prin semnarea pactului” — a încheiat d-l Davila.

## DIN ȚARA

**Încăerare între săteni.** Se anunță din Tighina că în localitate a avut loc o sângeroasă încăerare pentru motive politice. Un grup de săteni național-țărăniști s-au luat la ceartă și apoi la bătaie cu un grup de liberali. S'a făcut uz de pari smulși din garduri și de diferite unelte agricole. Cunun Grăjeanu liberal a lovit pe Vasile Cojocaru național-țărănist cu o lopată de fier în cap omorându-l. Criminalul a fost arestat.

**Ciocnire între muncitori și poliție.** La Arad s'a produs o ciocnire între muncitorii șomeri și poliție. Mai mulți șomeri au manifestat pe străzile orașului, îndreptându-se spre prefectura județului. Polițiștii călări au intrat printre șomeri spre a-i despărți. Mai mulți muncitori au fost răniți. S'a deschis o anchetă.

**O femeie și copilul ei arși de viu.** Margareta Valici din satul Frasin, comuna Mădei, se culcă într-una din serile trecute, uitând să închidă ușa dela sobă. Un cărbune a căzut pe scânduri și provoacă un incendiu. Flacăra se întinse până la pat și cuprinse hainele, apoi pe femeie și pe copilul ei. Ambii au fost găsiți a doua zi complet carbonizați.

**Crima din comuna Barza.** În comuna Barza „din județul Ialomița a fost săvârșită o crimă oribilă. Locuitorul Marin Baltă sfătuit de amanta sa Maria N. Câmpulungeanu și-a otrăvit soția cu sodă caustică. Soțul criminal împreună cu complicității cari l-au ajutat la comiterea crimei au fost arestați.

**Încăerare între muncitori la Chișinău.** Zilele trecute s'a produs o încăerare între un grup de greviști dela fabrica de textile Schor din Chișinău și câțiva lucrători cari au refuzat să se solidarizeze la grevă. Cazul a fost reclamat autorităților polițienești. S'a deschis o anchetă.

**Agitația muncitorilor dela Teliu.** Peste 800 muncitori dela construcția tunelului Teliu, au declarat greva. Inspectoratul muncii a cerut muncitorilor să reînceapă lucrul, înainte ca să fi început tratativele propriu zise. Lucrătorii s-au supus, dar continuă să se agite pe chestiunea salariului.

**Intrunirea meseriașilor din Brașov.** Sâmbătă a avut loc în orașul nostru o întrunire a meseriașilor patroni din oraș și județ. Intrunirea s'a ținut la sediul „Societății micilor industriași” din str. Neagră. S'a redactat un memoriu, prin care meseriașii cer guvernului micșorarea impozitelor pentru această categorie de cetățeni. Memoriul a fost înmănat d-lui Voicu Nițescu, ministrul Ardealului.

**Sfășiată de câini.** Bătrâna Maria Ciobanu din comuna Cărbovan, a fost atacată de o ceată de câini și sfășiată. După o scurtă agonie nefericita a încetat din viață.

**Cadavrul unui copil în tren.** În acceleratul de Chișinău, sosit în Capitală, la revizia făcută de personalul de serviciu, s'a găsit într-un compartiment al vagonului de cl. III-a cadavrul unui copil de sex feminin nou născut, ascuns într-un coș. Cadavrul a fost transportat în Institutul medico-legal.

**Dela P. T. T.** Direcțiunea generală P. T. T. cu ordinul No. 32698/929, până la încetarea viscolului și restabilirea transporturilor, a suspendat primirea la poșta a pachetelor particulare și oficiale. Deasemenea și poșta de scrisori este expusă la întârzieri nedeterminate.

**Școlile închise din cauza gerului.** Ministerul Instrucțiunii a trimis telegrafic, următorul ordin tuturor inspectoratelor școlare din țară:

Din cauza gerului puternic și a viscolului care durează de prea multă vreme împiedicând mersul școlilor și consumând tot materialul aprovizionat, se închid toate școlile primare și secundare din întreaga țară până Duminecă 17 Februarie pentru a aștepta până atunci o schimbare a vremii.

Examenele particulare în curs vor continua. De asemenea vor continua cursurile școlilor normale și ale universităților.

Pentru școlile particulare vor decide direcțiunile respective.

**Oprirea spectacolelor în post.** Legea teatrelor oprește orice spectacol în următoarele zile și seri din postul mare: Vineri 15 Februarie, Joi 28, Vineri 29 și Sâmbătă 30 Martie.

Prin spectacole se înțeleg: teatrele, cinematografele, orchestre, concerte, baluri, varieturi și orice distracțiune publică.

**Incorporarea contingentului 1929.** În conformitate cu ord. Marelui Stat Major No. 16100/1928, cercul de recrutare București aduce din nou la cunoștință tinerilor din ctg. 1929 că incorporarea lor se face pe ziua de 18 Februarie 1929.

### Concertele Conservatorului „ASTRA”

În cadrul sedințelor de muzică de Cameră, pe care Conservatorul le organizează săptămânal, are loc Duminecă 17 Feb. orele 11<sup>1</sup>/<sub>2</sub> a. m. în sala liceului Honterus „Aula” un festival Bach.

În program: Concertul Italian pentru Piano Solo.

Suita în Sol și Sonata pentru V. cello și orgă. Diverse piese pentru Orgă.

Concertul va fi precedat de o conferință a d-lui prof. Bickerich despre Bach.

Își dau concursul d-nii prof. Bickerich, (Orgă) A. Moldrich (violoncel) și d-ra Dima (Pian).

Programul cu 40 și 20 lei dau dreptul la intrare. Se găsec la „Cartea Românească”, „Cultura Rom.” și la Cassa Concertului”.

### Cinema „Astra” (Apollo)

15—16—17 Februarie

Acest film monumental rulează de câteva săptămâni în Cinematograful Lux din București.

### Contesa Voronzova

Romanul de dragoste al prințesei Voronzova și căderea ultimului Romanov Taru Nicolae II. în 9 acte.

În rolul principal:

Wladimir Galdarow, Susanne Delmas, M. Kid, Gr. Chamara.

Afară de aceasta cel mai nou Ufa-Journal.

Luni:

Am fost student la Heidelberg.



# Cuvinte către alegători

## Câteva constatări, lămuriri și îndrumări.

II.

In scrisoarea din n-rul trecut am arătat pe scurt cele petrecute până în zilele alegerilor, cari au dat o zdrobitoare majoritate guvernului Maniu.

**Solia noului guvern.**

La 22 Decembrie în preajma Crăciunului s'a deschis parlamentul țării, primul parlament român din voința națională liber exprimată a țării, în care s'a dat cetire Mesagiului regal înscălit de înalții Regenți și de membrii noului guvern. Cine a celit cu băgare de seamă acest mesaj — o adevărată solie politică de sărbătoare Nașterii Mântuitorului — a trebuit să înțeleagă că cei cari s'au legat cu înscălitura lor sunt nu numai hotărâși să rupă cu trecutul întunecos, ci să pornească pe un drum nou pentru mântuirea neamului, pentru așezarea statului pe un temelie nou economic, financiar, de bunăstare și propășire în toate ramurile vieții publice.

Din înșirarea legiurilor anunțate în Mesagiul se desprinde o întreagă operă de refacere a țării îndeosebi în ce privește situația ei financiară zdruncinată, ridicarea bunăstării țărănimii și o administrație cinstită înțelegătoare pe descentralizarea administrației statului și pe autonomiile administrative locale. Pentru acoperirea golului bugetului anului trecut în suma de peste 5 miliarde lei, ca și pentru echilibrarea bugetului pe anul de față Mesagiul pune în vedere o serie de economii, controlul preventiv al cheltuielilor și o rânduiește și cinstită administrare a banului public. În vederea îndeplinirii împrumutului extern, bugetul pe anul acesta va fi echilibrat deoparte prin economiile ce se fac și prin chivernisirea conștientă a banului public, de altă parte prin unele taxe noi pe automobile, pe timbre și pe beuturi, impuse de deficitul lăsat de ocărmuirea trecută.

Mesagiul mai prevede legi pentru îmbunătățirea soartei muncitorilor, pentru cultura poporului, pentru o mai bună funcționare a judecătorilor, pentru ocrotirile sociale, pentru armață, pentru pensionari, invalizi, orfani și văduve de război.

**Inceputul îndeplinirii.**

Iată pe scurt gândurile noului guvern, cu a căror îndeplinire a și început a doua zi. La toate ministerele sunt în curs cercetări despre modul cum a fost gospodărită țara sub ocărmuirea trecută. Se reduc cheltuielile, s'a introdus un control sever al banului public, se revizuesc dosarele în ce privește exproprierea și improprierea făcute, pentruca să se facă dreptate celor păgubiți. Prin ministere se lucrează cu zor la nouele legiuri, cari vor fi votate în cursul acestui an. Miniștrii stau neîntrerupt în legătură cu prefectii de județe chibzuind cu ei măsurile de luat pentru lecuirea multelor necazuri rămase moștenite actualului guvern.

Privirile guvernului s'au îndreptat înainte de toate asupra Băneșului, bănuindu-se că acolo bucate, căci acolo se simte mai mult lipsa. Rând pe rând urmează celelalte ținuturi, ca să fie aprovizionate cu hrana de toate zilele. Zăpada cea mare și gerul cumplit din ultimele săptămâni au întârziat însă transporturile, dar s'au luat măsuri ca ele să ajungă cât mai curând la destinație.

Ministrul Ardealului d-l Voicu a fost și noapte ocupat cu necazurile Ardealului în-

deosebi cu soartea țărănimii ardelenilor, studiind rapoartele și plângerile ce-i sosesc din județele ardelenilor și alergând pe la toate ministerele, cerând dosare spre a le examina și ajutoare pentru cei neîndreptățiți și năpăstuiți de guvernările trecute. E o muncă grea și istovitoare despre care poate mulți din alegătorii noștri nici nu-și prea dau seamă. În ce privește îndeosebi județul Brașov d-l ministru Nițescu este actualmente ocupat cu rezolvarea chestiunilor în legătură cu reforma agrară a țărănimii din Buzae, Țințari, Vlădeni, Râșnov și celelalte comune.

Cu aceeași dragoste pentru soartea țărănimii noastre se lucrează și la ministerul agriculturii, unde d-l ministru-subsecretar de stat dr. Aurel Dobrescu caută să refacă toate nedreptățile trecutului.

În același timp guvernul d-lui Iuliu Maniu a îndeplinit două din cele mai mari opere ale guvernării sale: împrumutul, stabilizarea și contractul de pace cu Rusia, despre cari s'a scris în n-rul trecut popular. Ceea-ce n-a putut îndeplini într'un an de zile fostul ministru de finanțe de tristă memorie, Vintilă Brăteanu, a știut să îndeplinească într'o lună de zile d-l ministru de finanțe Mihai Popovici, adu-

cându-ne dela Paris, pe lângă refacerea creditului străinătății, încheierea împrumutului, care va aduce în curând o nouă viață de însănătoșare și progres în această țară.

Cu Rusia am încheiat o învoială de pace, care ne aduce liniște la granița dela Nistru iar în curând va urma o învoială cu vecinii din Ungaria care ne va aduce liniște și la granița dela Tisa.

Iată un scurt bilanț al activității guvernului Maniu, care va fi complectat săptămână de săptămână prin legile ce se votează la Camera și Senat.

Am scris aceste rânduri pentru alegătorii noștri, ca să fie lămurii și ca să nu-și piardă credința în zile mai bune. Moștenirea preluată dela guvernele trecute e cât se poate de grea și o vom simți încă timp îndelungat. Ea nu se poate refăce peste noapte ci numai prin muncă, prin încredere și răbdare. Măsurile de îndreptare ce se iau, nu se pot lua numai pentru unul sau altul ci deopotrivă pentru toți, căci multe sunt necazurile dreptilor. Nu mai bateți drumurile Bucureștilor, așteptați în liniște acasă dreptatea și legalitatea care e pe drum, iar dacă aveți un necaz mai mare, care nu-l mai puteți purta, arătați-l mai întâi prefectului care este părintele județului și care vă va ajuta sau vă va sfătui ce e de făcut ca să nu pierdeți înzadar timpul și banul scump.

Victor Branisce, senator.

# Cum s'a născut cooperativa

Deschiderea cooperativei de consum din „Frogs Street”.

Urmare. —

Țesătorii nu înțeau samă nici de glumele și râsul mulțimei, nici de greutățile pe cari le prevedeau și ei, ci mergeau înainte ca niște ostași disciplinați, mânași de un singur dor, spre o singură țintă: emanciparea muncitorimei.

Undeva, la o parte a orașului, era o stradă îngustă și murdară, locuită de oameni năcăjiți și în mare parte ocupați de magazine negustorești. Numele ei era Frogs Street; pe românește: Strada broaștelor.

În strada broaștelor era o casă mare, pe jumătate ruinată jumătate închiriată de o mare societate de import de cereale. Pivnița era liberă și avea o ușă care eșta tocmai la colț de stradă.

Țesătorii se adresară proprietarului și acesta le puse la dispoziție partea dela colțul străzii, gratuit. Dar trebuia reparată ușa, trebuiau instalate două ferestri și doi pereți de despărțire de restul pivniței.

După mai multe consfătuiri, țesătorii luară hotărârea ca instalarea ferestrelor să se amâne pentru mai târziu, zidurile să se facă numai de o jumătate de cărămidă, fiecare zid de 5 m. lungime, iar pentruca să fie și lumină, să se facă o ușă cu geamuri.

Când lucrarea fu gata, ținură un nou sfat, deciseră să se investească deocamdată 350 lei în marfă și să se înceapă operația.

În 21 Decembrie 1844 „echitabili pioneri” începură afacerile. Ziarele anunțaseră cu mare fast deschiderea prăvăliei și lumea curioasă se îndreptă spre colțul din Strada broaștelor, ca la o senzație de cinematograful.

Întreg orașul era numai un cloacă de râs.

„Măne căde guvernul” — spună ironic un mare negustor — țesătorii încep să-și pue în practică programul.

„Va luat dracu pe toți — șoptea de altă parte un politician către un mare negustor. Iar ne-

gustorul răspundea: — Da, da, așa, pe cum se vede, vreau să ne dea gata într'o săptămână”.

Apoi drăcșorii de copii, câte pozne și glume nu iscodeau în ciuda bieșilor „pioneri”. Ba intrau în prăvălie și se imblau de ucenici, ba se postau în fața prăvăliei și strigau cât îi lua gura: veniți, veniți și cumpărați că peste o oră nu mai ești; marfă ieftină și bună: ciubucuri, ciocolată, ouă de prepeliță, pene de struț și operele lui Milton”.

Lumea pornea în valuri de râsete, iar când se potolea, se auzeau noui strigăte: Veniți, veniți de cumpărați; banane importate și icre murate, ficat de rață îndopată și șini de cale fierată.

Primăria comunei Satulung.

No. 166/1929 G.

## Publicațiune

Se publică spre generală cunoștință că comuna Satulung, Județul Brașov, în conformitate cu dispozițiunile art. 72—83, din legea contabilității publice a statului, dă în antepriză prin licitație publică cu oferte închise, ce se va ține în ziua de 18 Martie 1929, ora 9 a. m., în localul primăriei comunale din Satulung, țaiatul, fasonatul, turitul de vale și transportul în comună alor 330 stânjini lemne de foc.

Preful de estimație Lei 680 per stânjin, garanție provizorie 10% dela suma oferită. Condițiunile de licitație și contract se pot vedea la primăria comunei în orele de oficiu.

Satulung, la 10 Febr. 1929.

Primar :

(ss.) Ioan Bucurentu.

Secretar :

(ss.) Gheorghe Comșa.

## Publicațiune

Conform art. 5 din legea pentru complectarea unor dispozițiuni din legea de unificare a

Și urmau alte valuri de râsete și glume.

Veniseră și câțiva „pioneri” să-și vadă minunea de cooperativă, dar nu îndrăzneau nici ei să intre, ci se amestecau în mulțimea care făcea gardă pe amândouă trotuarele.

În sfârșit sosi și un membru mai îndrăzneț al societății, trase aș spre ușă, intră înăuntru, își încercă coșul cu cartofi, făină, unt și zahăr — căci altceva nu se afla în prăvălie și apoi eșind, în hohotele ștrengarilor de băeși, trecu strada și o luă la picior spre casă.

Asta fu toată vânzarea din prima zi.

Târziu seara, când lumea se rărise, vânzătorul Samuel Osworth, încule ușa și plecă și el spre casă, desperat.

Peste noapte, cineva în semn de batjocură, atârna deasupra prăvăliei o tăbliță cu inscripția: „Furnizori ai curții imperiale” și asta porni un nou val de glume pe socoteala pionerilor în întreg orașul.

Încetul cu încetul numărul cumpărătorilor se sporî, întemeetorii cooperativei prinseră nădejdi, dar în curând ajunseră la convingerea că au de luptat cu piedeci mult mai serioase decât râsetele și glumele ștrengerilor și ale publicului.

Lipsindu-le capitalul, nu prea puteau cumpăra avantajos nici ca preț nici ca calitate. Mulți dintre membrii cooperativei, fiind datorii la alți negustori, erau siliți să cumpere tot dela ei. Apoi femeile muncitorilor nu puteau fi înduplecate nici cum să cumpere dela cooperativă. Una spunea că e prea departe, alta că marfa e inferioară și mai scumpă decât în alte prăvălii, alta că la cooperativă nu eșta decât câteva articole de hrană și că mai bucuosă intră într'o prăvălie, unde găsește de toate și așa fiecare avea o scuză sau un motiv de nemulțumire. Totuși o bună parte dintre tovarăși veneau din cele mai mari departări, ca să cumpere dela cooperativă și aceasta o făceau din datorie, oricât de scumpă și oricât de inferioară ar fi fost marfa.

Din modesta prăvălie din „Strada broaștelor” în curs de câțiva zeci de ani s'a desvoltat cea mai puternică cooperativă din lume. Vom arăta în alt număr foloasele uriașe pe cari țărăni și muncitorii englezi le-au realizat prin sistemul cooperativ al cărui început l-au făcut bieții țesători din Roclăhdă.

— Va urma. —

contribuțiunilor directe, promulgată cu înaltul D. R. No. 3229/1927 și potrivit dispozițiunilor prevăzute în legea pentru perceperea și urmărirea veniturilor publice, la 15 Ianuarie a. c. devenind exigibilă prima rată a impozitelor directe în baza impunerei anului precedent, toți contribuabilii sunt rugați a și achita suma cu care datoresc, contrar vor fi urmăriți.

Conform art. 22 din legea specială de percepere și urmărire.

Administrațiune publice și toți acei cari datoresc ori ce sume unei persoane, din chirii, salarii, rente cupoane, jetoane, indemnizații de ori ce fel, au obligațiunea a pretinde creditorilor lor dovada de plată, contribuțiunilor directe și în caz când nu li se va dovedi plata impozitului la curent, sunt în drept a reține și a depune surmele datorite până la justificarea plății.

În caz contrar vor putea fi urmăriți la plata sumelor plătite fără observarea acestei dispozițiuni.

Administrator financiar : Florea.

Seful serviciului : Indescifrabil.

# Iarnă grea.

În zilele de Duminecă și de Luni s-a lăsat peste Europa un ger cum nu s'a mai pomenit de zeci și sute de ani. Așa, la Berlin în capitala Germaniei, a fost un ger de 30°, cum nu s'a mai pomenit de 200 de ani. În Rusia, la Moscova, gerul a atins într-o zi 47°, iar în Polonia 35°.

În România, gerul cel mai mare a fost în Bucovina, pe la Vatra Dornei, de 43°. În Ardeal, la Bod lângă Brașov, Luni dimineața au fost 37°.

În Viena, din pricina gerului, locuitorii au rămas fără picătură de apă, căci au înghețat conductele (teville). Câmpia Ungariei a rămas pustie și haitele de lupi se arată pela marginea satelor. În țară la noi, mulți oameni au înghețat, și mai mulți au degerat. La Chișinău, în Basarabia, o familie din 12 suflete a fost găsită moartă în casă.

Trenurile, din pricina viscolului, s'au oprit în multe părți. Au plesnit șinele și au înghețat mașinile.

O iarnă, a cărei grozăvie să rămână în amintirea oamenilor.

## Victime ale gerului.

Trei săteni plecați din Galați spre comuna Independența, au degerat pe drum. Cadavrele au fost găsite de un cărușaj.

Un țăsetor de lemne, surprins pe drum de viscol, a murit.

La un depozit de lemne, ce se găsește pe malul Dunărei, se postau în fiecare noapte soldați de pază. Unul dintre acești soldați nemaiputând suporta frigul din noaptea de 10 Februarie, a căzut în nesimțire. Când au venit să-l schimbe ceilalți camarazi, înghețat murise.

Nevasta gospodarului I. Leonte din Gura Văii (Fălcu) a născut. Tatăl copilului și moașa au plecat cu noul născut să-l boțeze în com. Stănițești.

Moașa ducea copilul înfășurat într-un coșoc.

Tatăl și moașa ajungând la Stănițești au constatat că copilul nu era în coșoc.

Înapoiindu-se în fugă spre a căuta copilul, l-au găsit într-adevăr pe drum mort de frig.

Aiât tatăl copilului cât și moașa erau beți.

Lângă comuna Băcești (Jud. Roman) s'a aflat o sanie cu 2 cai oprii în pădure în fața unor uriași nămești de zăpadă și în căruță 2 oameni morți, un bărbat și o femeie. S'au aflat că erau doi țărani din Băcești, cari plecaseră dela oraș spre casă, fiind băuși bine „ca să se încălzească”. Beutura i-a mulat, de și-au perdut firea și gerul cuprinzându-i i-a adormit și — adormiți au fost pe veci.

Locuitorii Gheorghe Dădălu și Dumitru Ceaușescu din comuna Miculești și-au vândut o parte din lucruri și au plecat cu sania pe malul Dunării, într-o comună de unde au cumpărat 10 saci de porumb, întorcându-se acasă pe un ger îngrozitor.

Pe drum, în apropiere de comuna Ilinova, au fost atacati de 6 inși, cari l-au bătut grav, le-au luat banii și porumbul și l-au lăsat pe un ger de 30 grade, legați de un stâlp de telegraf.

A doua zi nefericitii au fost găsiți deșiște drumiești, care i-au dus acasă mai mult morți. După câteva ore de chinuri Dumitru Ceaușescu, care fusese și grav bătut de bandiți, a încetat din viață, iar Dădălu cu membrele mutilate de ger, a fost dus la spitalul din Străbata.

La marginea orașului Râmnicul-Sărat, a fost găsit înghețat femeia Caterina Coștan Moștan, din comuna Voetin, care veaise la R-Sărat după târgueii.

# Când cade guvernul?

**Minciunile liberalilor și averescanilor. Alegerile comunale. Stați acasă. Se destramă partidul averescan.**

Zece ani de-a rândul averescanii și liberalii ne-au cântat într-una cântecul lor:

*Când va face plopul pere  
Vine Mantu la putere.*

Și mulți credeau că domnul Maniu nu va ajunge nici odată să cârmuiască țara, pentru că nu se prea întâmplă să facă plopul pere.

Prin luna Noemvrie, anul trecut, s'a întâmplat însă și minunea asta. — Un negustor din Brașov voind să-și decoreze galantarul, a pus în văzul oamenilor o creangă de plop și a încărcat-o cu pere. A doua zi, d-l Iuliu Maniu a fost chemat la putere.

Acum pușintei liberuși și averescanii, risipiți pe sate ca făina orbului, fără nici o organizare, fără nici o legătură între ei, au primit instrucții dela șefii lor ca să răspândească vestea în popor, că în Aprilie cade guvernul și din cauza aceasta se tot amână și alegerile comunale.

Urmarea acestor svonuri este că comunele se agită, oamenii își pierd răbdarea, se ceartă ei între ei și trimit zilnic delegații când la organizația județeană a partidului, când la prefecturi, când la ministere la București.

Și când le succede averescanilor și liberalilor să tulbure satele și să puie pe oameni pe drum își răd în pumni și își zic: azi, mâine plecăm, dar de ce să nu ne batem joc de național-jărăniști încă câteva zile sau câteva săptămâni.

Cuvântul ce-l adresăm oamenilor noștri este: stați pe loc, nu vă agitați și nu plecați la drum.

Guvernul nostru nu cade. D-l Iuliu Maniu va sta la putere patru ani și după patru ani tot Domnia Sa va face alte alegeri și va mai sta la cârma țării alți patru ani.

Opt ani se cer ca să se poată înlăptui programul Partidului Național-Tărănesc și mai curând de opt ani guvernul nostru nu poate să plece.

Că alegerile comunale nu s'au făcut până astăzi, cauza este că guvernul se ferește de a ține țara în nesfârșite agitații.

Dacă guvernul ar ordona acum alegeri comunale, ele ar trebui să se facă tot după legea cea rea a liberalilor. Această lege trebuie schimbată. Guvernul nostru vrea să ne dea o lege nouă și bună la care se lucrează chiar acum. Îndată ce legea va fi gata se vor face noile alegeri. Până atunci poporul să fie liniștit.

Nu vă lăsați dar amăgiți de averescanii și liberalii cari caută toate căile pentru turburarea noastră.

Ei sunt cu un picior în groapă și ca mâine vor cădea cu amândouă, iar noi național-jărăniștii le vom cânta aleluia și vom zice: D-zeu să-i erte că noi nu putem ierta pentru răul ce l-au făcut țării.

Dl general Averescu a mai rămas numai cu câțiva oameni lângă sine. Foștii lui miniștri l-au părăsit, și vin acum la noi. Văd și ei că Partidul Național-Tărănesc este partidul viitorului.

Vintilă Brătianu e beteag și pleacă în străinătate. Era să-l lovească guta când și-a văzut partidul înfrânt în alegeri. Acum suferă de boală de inimă când vede că țara nu mai merge cum vrea el.

Mai deunăzi a dat o masă pretenilor săi și a chemat și niște lăutari să le cânte.

Lăutarii au cântat niște cântece vechi, și anume:

*Pasăre galbenă'n cioc  
Rău mi-ai cântat de noroc*

și  
*Săraci cărările mele  
Cum crește iarba pe ele.*

Fostul ministru Duca, care încă era de față, a spus lăutarilor să încete cu astfel de cântece. Dar dl Vintilă Brătianu

dela capul mesei răspunde: la să dle Duca că astea-s ale noastre.

Și lăutarii au început din nou:

*Pasăre galbenă'n cioc  
Rău mi-ai cântat de noroc.*

Recunoaște dar și șeful partidului liberal că norocul lor s'a dus și vor trece mulți, foarte mulți ani, până să mai ajungă la putere. Dar se poate întâmpla și să nu mai vie nici odată.

## Garantarea păcii

**Boicot economic împotriva agresorului.**

O știre importantă ne vine din Washington. Senatorul Capper a prezentat Congresului o rezoluție, menită să întărească pactul Kellog, în sensul căreia statele semnate se obligă a declara boicot economic împotriva agresorului. Comisiunea de politică externă a Senatului a și aprobat propunerea Capper. Într'adevăr toate acordurile internaționale, cari țineau la menținerea și asigurarea păcii, sufereau de o lacună: lipsa de sancțiuni. Din această cauză, ele aveau un caracter mai mult platonice. Erau manifestări, a căror înaltă semnificație morală e înafară de orice discuție, dar al căror valoare practică era îndoieabilă. Ele nu puteau da un răspuns multumitor la întrebarea legitimă și stăruitoare: cari sunt garanțiile păcii? Prin ce mijloace statele semnate vor fi constrânse să-și respecte iscălitura? Căci, din nefericire, în ordinea internațională ca și

în ordinea lăuntrică a statelor, sancțiunile și pedepsele sunt încă necesare.

Rezoluția Capper umple la cuna, de care vorbim. Blocada economică, dată fiind interdependența dintre state, este o armă formidabilă, peste care nici un stat nu va trece cu ușurință. Înfrângerea militară a Germaniei a fost provocată doar tocmai de blocada economică. A fost o capitulare, adusă mai mult de uzură decât de un dezastru pe câmpul de luptă.

Evident, o problemă rămâne încă deschisă. Blocada economică își poate avea efectele dorite, numai dacă se asociază la dânsa cel puțin majoritatea covârșitoare a statelor. Altfel organizarea securității nu va fi înaintat prea mult.

În curând, ecoul ce-l va trezi rezoluția dela Washington, va răspunde și la această întrebare.

## Ce monete vom avea.

Prin legea monetară votată de parlament, s'a confirmat privilegiul Băncii Naționale de a emite bancnote.

Statul și-a menșinat însă dreptul de a bate moneda divizionară.

Pentru a se evita o emisiune prea mare, stocul de monedă divizionară a fost limitat la trei miliarde.

Monetele divizionare vor fi de 1, 2, 5, 10 și 20 lei și vor fi din aliaj de aluminiu sau nikel.

Emisiunea de bancnote a Băncii Naționale nu este limitată. Institutul nostru de emisiune poate pune în circulație atâtea hârtie monedă, câte acoperire legală are.

Actualele hârtii de cinci lei și douăzeci lei vor fi retrase din circulație. Ele vor fi înlocuite cu moneda divizionară bătută de guvern.

În ce privește celelalte bancnote acum în circulație, ele vor putea fi retrase și înlocuite cu altele, printr'o simplă decizie a Consiliului general al Băncii Naționale.

Tot acest consiliu va putea fixa forma biletelor, modalitatea emisiunii și cantitatea pentru fiecare categorie.

Valoarea bancnotelor va fi de o sută, cinci sute, o mie și cinci mii lei.

Cooperativa Muncitorilor din Brașov.

### CONVOCARE

Cooperativa Muncitorilor din Brașov, în baza articolului 27 din statute, convoacă

#### Adunarea generală ordinară

pe ziua de **Duminecă, 24 Februarie 1929, la orele 3 p. m.,** în localul școlii bisericești Sft. Treimi de pe Tocile.

Ordinea de zi:

1. Raportul direcțiunii asupra activității Cooperativei.
2. Aprobarea bilanțului și chestiunea beneficiilor.
3. Descărcarea Consiliului de gestiunea anului 1928.
4. Aprobarea bugetului de cheltueli pe anul 1929.
5. Complectarea Consiliului de administrație.
6. Luarea unor hotărâri privitoare la beneficiile eventual pierderile din anul viitor.
7. Chestiunea intrării și escluderii membrilor.
8. Aprobarea unor măsuri cu privire la creditele acordate membrilor.
9. Interpelări și propuneri.

Brașov, 8 Februarie 1929.

Președinte:

Lt.-Cdr. D. Dimitriu.

Secretar:

Ioan Zernoveanu

# Ultime știri

## Amânarea încorporării contingentului 1929

Din cauza timpului aspru, ministerul de război a hotărât ca încorporarea contingentului 1929, care urma să aibă loc la 18 Februarie, să fie amânată pe ziua de 1 Martie.

În consecință prezentarea recruților la cercurile de recrutare se va face pe ziua de 1 Martie.

## Emisiunea împrumutului la Viena

Viena. — Tranză de participare austriacă la împrumutul de stabilizare al României, a fost emisă ieri spre subscriere. Tranză reprezintă un milion dolari și va fi emisă la un curs, de 89 la sută.

## Camera franceză și ratificarea pactului Kellog

Comisiunea afacerilor externe a Camerei a votat primele două părți, ale raportului întocmit asupra pactului semnat la Paris. Cele două părți admise cuprind expozeul istoric al concepției franceze, asupra luptei împotriva războiului, caracterizează prin crearea unei autorități internaționale capabile să asigure executarea deciziunilor ce se vor lua.

## Dobrogeanu-Gherea condamnat la 8 ani reclusiune

Consiliul de război, după o deliberare de 40 minute, a rostit sentința, prin care fruntașul comunist Dobrogeanu-Gherea e condamnat la 8 ani reclusiune, pentru vina de a fi uneltit împotriva ordinii de stat în România.

## Informații

**Conferințe despre România în Suedia.** Publicistul Tiberiu Morariu, conferențiar al Institutului suedez de esperanto din Stockholm, a ținut o conferință însoțită de proiecțiuni luminoase în amfiteatrul Casei Corpului didactic din Hudikswall.

Conferința intitulată „Unde se îmbrățează Orientul cu Occidentul”, a fost ascultată cu mult interes. La sfârșitul conferinței un gramofon a arătat auditorului farmecul melodiilor românești.

În special „Foaițe verde pup de crin” de Tiberiu Brediceanu, cântată de d-na Alexandra Feraru dela Opera Română din București, a trebuit să fie repetată de câteva ori.

**Englezii trimit o delegație în Rusia sovietică.** O mare întrunire a fabricanților englezi a avut loc spre a discuta mijloacele pentru intensificarea exportului în Rusia sovietică. S-a hotărât ca o delegație a industriașilor englezi să fie trimisă în Rusia cel mai târziu până la 8 Martie. În această delegație vor fi reprezentate fabricile cele mai de seamă din Anglia.

30 vapoare prinse în ghețurile Mării Baltice. În regiunea de Vest a Mării Baltice sunt prinse între ghețuri 30 vapoare, în majoritate purtând pavilion englez, suedez, norvegian, eston și polonez. Aceste vapoare au cerut prin semnale ajutor, deoarece cele mai multe sunt lipsite de provizii pe bord. Altele au suferit avarii serioase. Guvernul Reichului a organizat un serviciu de aviație, pentru aprovizionarea vapoarelor cu alimente. Alte avioane au făcut zboruri de cercetare, spre a stabili precis poziția vapoarelor înghețate. Două vase spărgătoare de gheață continuă acțiunea de eliberare a vapoarelor. Alături după amiază au putut fi eliberate astfel două vapoare rusești, unul francez și unul german, cari au fost conduse apoi în portul Kiel.

## Locale

**Către Primărie.** O delegație a sindicatului „Cărăușia” s'a prezentat la redacția ziarului nostru, pentru ca să se plângă, contra felului cum sunt tratați de Primărie.

E vorba anume de terenul acordat acestui sindicat pentru exploatarea de nisip. Acest teritor, atât ce privește calitatea, cât și cantitatea, este inferior terenului acordat fabricei Schmidt, care și în ce privește condițiile de exploatare se bucură de un regim mai avantajos din partea Primăriei.

Delegația ne-a rugat să atragem atenția Primăriei asupra acestui fapt, ca să nu treacă cu vederea interesele sindicatului „Cărăușia”, care cuprinde nevoile tuturor cărăușilor brașoveni.

**La șezătoarea populară de Duminecă 17 Febr. l. c. va conferența d-l major Petrescu, discutând subiectul „În luptă cu bolșevismul”.**

**Direcția liniei ferate Brașov—Săcele** ne comunică că începând cu ziua de mâine vor circula pe această linie, tramele cu nr-ii: 2, 3, 4, 6, 9, 12, 13, 16, 19, 21, 22, 23, 24, 25 și 27.

**Bilete de tren, vagon lits, visa, reducere la ARONSOHN,** 340 1—0

**Advocatul Dr. VOICU CORNEL și-a deschis cancelaria advocațională în Strada Târgul-Cailor No. 9.** 92 1—5.

**Dr. Albert Rheindt** fost asistent de clinică, specializat în dermatologie și interne, — instituit — Röntgen, raze artificiale, diathermie ține consultații în Str. Mihail Weiss No. 2 între orele 10—1 și 3—6 Telef. 625. 344 1—3

**De vânzare** o casă în str. Valea Morilor B. 12 constând din 8 camere, 3 pivnițe, spălătorie și dependințe precum și instalație electrică, cu Lei 660.000. În caz de cumpărare se poate ocupa imediat 3 camere și bucătărie. Informațiuni la proprietar Ștefan Marko. 363 1—3

**Se caută** 2 ucenici la plămăria Vasilie Pitiș, Str. Pe Tocile No. 67. 1—3